

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/77/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113240239
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 02. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5113240239.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľov: 1/ Ing. O. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. č. XXX, XXX XX F., 2/ Mgr. V. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. č. XXX, XXX XX F., obidvoch zastúpených Mgr. Petrom Balážom, advokátom, so sídlom P. O. č. XX, XXX XX O., proti odporcovi: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova č. 11, 010 01 Žilina, IČO: 31 575 951, zastúpeného spoločnosťou: Škubla & Partneri s.r.o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava, IČO: 36 861 154, v konaní o návrhu nariadenie predbežného opatrenia, na základe odvolania odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 17C/322/2013-46 zo dňa 3. decembra 2013, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 17C/322/2013-46 zo dňa 3. decembra 2013 mení tak, že návrh navrhovateľov na nariadenie predbežného opatrenia zamietá.

O trovách konania za konanie o návrhu navrhovateľov na nariadenie predbežného opatrenia rozhodne súd prvého stupňa v konečnom rozhodnutí vo veci samej, aktuálne vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4C/43/2014.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 74 ods. 1, 74 ods. 6, § 76 ods. 1 písm. e/, f/ O.s.p. zakázal odporcovi na účely plnenia povinnosti zo zmluvy o poskytnutí úveru č. 98/521/06 uplatňovať voči navrhovateľom úrokovú sadzbu uplatňovanú voči navrhovateľom od 07.08.2013, t. j. úrokovú sadzbu vo výške zodpovedajúcej súčtu hodnoty EURIBOR a úrokového rozpätia vyššieho ako 1,33% p.a., a to až do právoplatnosti rozhodnutia súdu o žalobnom návrhu navrhovateľov v rade 1/ a 2/ o určenie ustanovenia bodu 4 ods. 4.5 zmluvy o poskytnutí úveru č. 98/521/06 za neplatné. Okresný súd tiež zakázal odporcovi aplikovať na úverový vzťah medzi ním a navrhovateľmi 1/ a 2/ ustanovenie bodu 4 ods. 4.5 zmluvy o poskytnutí úveru č. 98/521/06, a to až do právoplatnosti rozhodnutia súdu o žalobnom návrhu navrhovateľov v rade 1/ a 2/ o určenie ustanovenia bodu 4 ods. 4.5. zmluvy o poskytnutí úveru č. 98/521/06 za neplatné. Zároveň týmto uznesením okresný súd prikázal odporcovi na účely plnenia povinnosti zo zmluvy o poskytnutí úveru č. 98/521/06 uplatňovať voči navrhovateľom v rade 1/ a 2/ úrokovú sadzbu určenú podľa bodu 4 ods. 4.4.1.1. až ods. 4.4.1.6 zmluvy o poskytovaní úveru č. 98/521/06, a to až do konečného rozhodnutia súdu o žalobnom návrhu navrhovateľov 1/ a 2/ o určenie ustanovenia bodu 4 ods. 4.5 zmluvy o poskytnutí úveru č. 98/521/06 za neplatné. Napokon okresný súd uložil navrhovateľom 1/ a 2/ povinnosť, aby v lehote 30 dní od doručenia tohto uznesenia podali návrh na začatie konania vo veci samej o určenie ustanovenia bodu 4 ods. 4.5 zmluvy o poskytnutí úveru č. 98/521/06 za neplatné. Na záver rozhodol, že o trovách konania rozhodne súd v konečnom rozhodnutí o merite prejednávanej veci.

V dôvodoch svojho rozhodnutia prvostupňový súd poukázal na obsah návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, z ktorého vyplýva, že odporca uplatňuje voči navrhovateľom v rade 1/ a 2/ úrokovú sadzbu nezodpovedajúcu zmluvnému dojednaniu medzi účastníkmi zmluvy, resp. úrokovú sadzbu zmenenú na základe ustanovenia zmluvy, ktoré sa javí byť v rozpore so zákonom. Navrhovatelia

tak, ako počas celého zmluvného vzťahu s odporcom, platia takto vyrubené mesačné splátky úveru riadne a včas, hoci s predmetnou zmenou úrokovej sadzby nesúhlasia. Takto prichádzajú o peňažnú čiastku zodpovedajúcu rozdielu medzi výškou úrokovej sadzby zodpovedajúcej zmenenej úrokovej sadzbe v rozpore so zákonom. Týmito nákladmi navyše navrhovateľom každý mesiac vzniká škoda spočívajúca v reálnom úbytku na ich majetku, ktorá sa bude bez autoritatívneho zásahu súdu zväčšovať. Okresný súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, a preto za použitia ustanovenia § 76 ods. 4 O.s.p. ďalej rozhodnutie neodôvodňoval. Pre úplnosť dodal, že nariadené predbežné opatrenie má predbežný charakter, ktorého cieľom je zabrániť vzniku škody u navrhovateľov. Na strane druhej odporca, ktorým je veľká finančná inštitúcia - banka, nebude nariadením predbežného opatrenia ekonomicky ohrozená, resp. v neporovnateľne menšej miere. K rozhodnutiu o náhrade trov konania poukázal na znenie ustanovenia § 145 O.s.p..

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca, ktorý žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia bude zamietnutý, alternatívne ho navrhol zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

V podrobnostiach popísal vznik a priebeh právneho vzťahu medzi ním a navrhovateľmi, pričom zdôraznil, že k jednostrannému zvýšeniu úrokovej sadzby došlo v súlade s bodom 4.5. úverovej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi. Odporca mal za to, že v prejednávanej veci neexistovala potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov. Navrhovatelia boli o plánovanom zvýšení úrokovej sadzby a úrokového rozpätia informovaní vopred, a to listom zo dňa 06.06.2012 a následne pri ďalšom takomto zvýšení listom zo dňa 03.06.2013. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia bol pritom doručený dňa 28.11.2013, t. j. 1,5 roka potom, čo sa navrhovatelia dozvedeli o prvej plánovanej zmene úrokového rozpätia a 5 mesiacov potom, čo sa navrhovatelia dozvedeli o ďalšej plánovanej zmene úrokového rozpätia. Uvedený časový odstup sám o sebe vylučuje potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania, keďže neposkytnutím súdnej ochrany by sa vzťahy medzi účastníkmi nestali neudržateľnými. Rozdiel v splátkach pri zvýšení úrokových sadzieb predstavuje sumu vyše 70,00 Eur, ktorých platenie pri tvrdených zvýšených príjmoch navrhovateľov nemohlo byť pre nich zaťažujúce. Odvolateľ navyše poukázal na skutočnosť, že navrhovatelia boli v roku 2012 rozhodnutí predčasne splatiť zostatok úveru. Táto skutočnosť tiež sama o sebe vylučuje potrebu nariadenia predbežného opatrenia, pretože ak by bolo zvýšenie úrokovej sadzby pre navrhovateľov tak ťaživé, je nepochybné, že by si navrhovatelia predmetný úver refinancovali iným úverom. Namiesto toho sa dobrovoľne rozhodli pokračovať v úverovom vzťahu s odporcom. Ďalej odporca tiež poukázal na rozhodnutia vydané Krajským súdom v Žiline v obdobných veciach, kedy odvolací súd zmenil prvostupňové rozhodnutie a návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Súčasne odvolateľ upriamil pozornosť na skutočnosť, že v danom prípade tu neexistuje nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, keď navrhovatelia neosvedčili možnosť vzniku neodstrániteľnej ujmy. Pomer výšky splátky a príjmov navrhovateľov je dokonca nižší, ako v čase vzniku úverového vzťahu. Z návrhu a ani rozhodnutia nevyplývalo, ako sa zníženie príjmu navrhovateľov o 78,16 Eur (resp. o 71,07 Eur) mesačne prejaví na ich životnej úrovni, keď navyše títo od podania návrhu realizovali 14 splátok úveru so zvýšenou úrokovou sadzbou. Odporca tiež tvrdil, že navrhovatelia sa mienia v konaní o veci samej domáhať určovacieho výroku, na ktorom nie je naliehavý právny záujem, keďže tu možno žalovať priamo na plnenie. V podrobnostiach následne odvolateľ poukázal na konkrétne vady výrokovej časti rozhodnutia, predovšetkým na formulácie, ktoré prejudikujú rozhodnutie vo veci samej, navyše predbežným opatrením bolo rozhodnuté rovnako, ako by sa malo rozhodnúť vo veci samej. Odvolateľ tiež namietal nedostatočné odôvodnenie, ktoré aj pri aplikácii § 76 ods. 4 O.s.p. malo obsahovať argumenty k splneniu základných podmienok pre nariadenie predbežného opatrenia. Tvrdil tiež prekročenie rozsahu plnomocenstva zástupcom navrhovateľov a poukázal na neproporcionalitu zásahu vykonaného nariadeným predbežným opatrením.

Navrhovatelia v rade 1/ a 2/ sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal uznesenie okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) toto rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 220 O.s.p. zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Podľa § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Predbežné opatrenie je dočasné opatrenie súdu, poskytujúce ochranu ohrozeným či porušeným právnym pomerom účastníkov dovtedy, kým títo nepodajú návrh na začatie konania, alebo kým súd svojím meritórnym rozhodnutím neposkytne ochranu definitívnu.

Ustanovenie § 74 ods. 1 O.s.p. upravuje dva zákonné dôvody pre nariadenie predbežného opatrenia, a to: 1/ ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, alebo 2/ ak existuje obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Predbežné opatrenie je najtypickejším zabezpečovacím prostriedkom civilného procesu, ktoré sa uplatňuje v činnosti súdu pred začatím konania, ale aj v konaní o veci samej. Ide o provizórnu úpravu pomerov účastníkov konania s cieľom umožniť plynulý priebeh rozhodovania vo veci samej.

Dokazovanie v konaní o vydanie predbežného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. To je pojmovo vylúčené. Toto dokazovanie preto teória práva označuje ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania, osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvýš pravdepodobné. Aj v tomto konaní sú však účastníci povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 120 ods. 1 O.s.p.), pričom súd je povinný s nimi postupovať v úzkej súčinnosti. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom vydaného predbežného opatrenia.

Vo všeobecnosti platí, že je výlučne vecou navrhovateľa predbežného opatrenia, aby svoje tvrdenia o osvedčení nároku, pre ktorý požaduje dočasnú ochranu, podložil dostatočnými dôkazmi, z ktorých súd vyvodí závery o prípustnosti a opodstatnenosti takéhoto návrhu. V štádiu, keď súd rozhoduje o návrhu na predbežné opatrenie, nie je mysliteľné, aby súd vykonával rozsiahle dokazovanie, prípadne, aby vyvinul procesné úsilie o doplnenie dokazovania.

Z charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že jeho nariadenie je podľa zákonných predpokladov prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že sú tu právne vzťahy medzi účastníkmi a tieto právne vzťahy vyžadujú dočasnú úpravu. Zároveň sa v právnych vzťahoch medzi účastníkmi nesmie vytvoriť nenávratný stav a nesmie sa neprímeraným spôsobom zasahovať do právnych vzťahov medzi účastníkmi.

V posudzovanej veci podali navrhovatelia návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým žiadali rozhodnúť spôsobom vyjadreným vo výroku napadnutého rozhodnutia. Poukázali na to, že na základe zmluvy o poskytovaní úveru nemohol odporca prehodnocovať úrokové rozpätie. Z uvedeného vyplýva, že úrokové rozpätie bolo dojednané v stanovenej výške ako pevná, resp. nepohyblivá zložka úrokovej sadzby a zložka úrokovej sadzby BRIBOR bola dojednaná ako zložka pohyblivá. Podľa bodu 4. ods. 4.5 úverovej zmluvy má odporca právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu podľa bodu 4.4 zmluvy v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika klienta (navrhovateľa). Zmena miery rizika klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou rizikovej váhy klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Uvedené pravidlá však uvedenou inštitúciou nikdy vydané neboli. Navrhovatelia považovali postup odporcu pri zvýšení úrokovej sadzby za odporujúci ustanoveniam úverovej zmluvy, pričom poukázali na skutočnosť, že trhová cena nehnuteľnosti nadobúdanej za prostriedky získané z úveru a zabezpečujúcej úver je dvakrát vyššia ako výška zostatku úveru ku dňu prehodnocovania úrokovej sadzby. Navrhovatelia si počas šiestich rokov odo dňa uzavretia zmluvy do prvej zmeny úrokovej sadzby v roku 2012 plnili svoj záväzok splácať úver riadne a včas, navrhovateľovi v rade 1/ dokonca chodil celý

jeho mesačný príjem zo zamestnania (ktorý je o 310,00 Eur vyšší ako v čase uzavretia zmluvy) na bežný účet odporcu. Zároveň navrhovateľ v rade 1/ v tomto období disponoval na vkladovom účte u odporcu finančnými prostriedkami postačujúcimi minimálne na 6 úverových splátok dopredu. Navrhovatelia ku dňu zmeny úrokovej sadzby nemali a nemajú žiaden ďalší úver, pôžičku alebo lízing, nemajú záznam v bankovom úverovom registri, ani v Centrálnom registri dlžníkov. Navrhovateľ v rade 1/ je od roku 2004 zamestnaný v pracovnom pomere u toho istého zamestnávateľa. Navrhovatelia v prípade potreby disponujú finančnými prostriedkami uloženými vo výhodných produktoch iných bankových inštitúcií (TAM, VUBAM, European Investment centre a pod.), resp. ďalším hnutelným a nehnuteľným majetkom, na ktorý nie je zriadené žiadne záložné právo. Odporca pred zmenou „miery rizika“ u navrhovateľov vôbec nepreveroval ich vtedajší príjem a ani iné majetkové pomery. Navrhovatelia vyslovili názor, že ustanovenia bodu 4. ods. 4.5 zmluvy sú v rozpore so zákonom. Dôvody, resp. podmienky, na základe splnenia ktorých odporca podľa jeho slov pristúpil k zmene úrokovej sadzby, nezávisia od objektívnych skutočností, ale od subjektívneho hodnotenia odporcu, pričom takto odporcom hodnotené okolnosti sú navrhovateľom neznáme. Navyše tieto podmienky nie sú v zmluve ani v žiadnej jej prílohe špecifikované a nikde nie je ani stanovený výpočet rizika klienta, z čoho vyplýva, že navrhovatelia objektívne nemohli vedieť, ani predpokladať, aké okolnosti môžu znamenať splnenie podmienok pre jednostrannú zmenu úrokovej sadzby. V danom prípade bola uzavretá medzi účastníkmi spotrebiteľská zmluva, z ktorého dôvodu sa mal pri výklade nejasných ustanovení použiť výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Ustanovenia bodu 4. ods. 4.5 zmluvy považovali za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Zdôraznili, že počas celého zmluvného vzťahu s odporcom platia odporcom určené mesačné splátky úveru riadne a včas, hoci so zmenou úrokovej sadzby nesúhlasia. Takýmto spôsobom im vzniká každý mesiac škoda, na ktorej odvrátenie sa vyžaduje zásah v podobe nariadenia predbežného opatrenia.

Podstatou žiadanej ochrany zo strany navrhovateľov bola v danom prípade potreba ochrany pred „uplatňovaním“ zvýšenej úrokovej sadzby zo strany odporcu ako banky na základe zmluvy o úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka.

Treba zdôrazniť, že účelom súdnej ochrany je poskytnutie ochrany ohrozeným či porušeným právam tomu, kto bez takejto ochrany svoje subjektívne právo presadiť nedokáže. Všeobecný súd musí vždy vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.), a nie produkovať „akademické“ rozhodnutia. Poskytnutie súdnej ochrany má byť podporným prostriedkom, ktorý možno použiť, aké iné spôsoby ochrany subjektívneho práva zlyhali. Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 O.s.p.).

V duchu uvedeného sa preto odvolací súd zameril na zistenie, či navrhovateľmi neoprávnený zásah do ich subjektívnych práv dosahuje takú intenzitu, že tu možno pristúpiť k ochrane v podobe nariadenia predbežného opatrenia. Dospel pritom k záveru, že navrhovatelia neosvedčili potrebu dočasnej úpravy právnych pomerov účastníkov, predovšetkým existenciu nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy na ich právach. Ak navrhovatelia žiadali, aby bolo odporcovi zakázané „uplatňovať“ zvýšenú úrokovú sadzbu, mal súd oprávnenie pristúpiť k zamedzeniu tohto „uplatňovania“ len za predpokladu, že dané úkony mali vynucovací charakter (podanie návrhu v súdnom, či rozhodcovskom konaní). Jednoduchá požiadavka odporcu ako veriteľa, hoci aj v podobe započítania jeho pohľadávky na vyššiu úrokovú sadzbu z bežného účtu navrhovateľov, nedosahuje takú kvalitu, aby ochranou proti nej muselo byť nevyhnutne súdne rozhodnutie. V súkromnoprávnom vzťahu, aký medzi navrhovateľmi a odporcom nepochybne vznikol, sú účastníci v rovnom postavení a ani jeden z nich nemôže bez ingerencie štátnej moci autoritatívne vynucovať plnenia, ktoré mu podľa jeho tvrdení patria. Inak povedané, na (podľa tvrdení navrhovateľov) nenáležitú požiadavku odporcu platiť zvýšené splátky úveru mohli navrhovatelia reagovať jednoduchým spôsobom - ich neplatením. Uloženie zákazu, tak ako to formuloval okresný súd v napadnutom rozhodnutí, treba považovať za nadbytočné a vykonané práve v situácii, kedy iné spôsoby riešenia pomerov medzi účastníkmi prichádzali do úvahy a súdny zásah tak vyznieva v aktuálnej veci ako neprímeraný. Krajský súd si zároveň uvedomuje, že prípadná realizácia ochrany proti úkonom banky, ktorá spravidla svoje pohľadávky z úverov započítava proti pohľadávke z účtu vedeného v prospech klientov, môže priniesť isté náklady. Tieto však nepochybne možno následne v konaní vo veci samej uplatňovať ako náhradu súvisiacu s nárokom vo veci samej.

Na podporu argumentácie svedčiacej v neprospech uplatneného nároku navrhovateľov upriamuje odvolací súd pozornosť aj na tvrdenia samotných navrhovateľov, ktorí v návrhu akcentovali svoju solventnosť, odkazujúc na pravidelne vykonávané splátky úveru, finančné rezervy dosahujúce šesťnásobok splátky úveru, vlastníctvo hnutelného, nehnuteľného majetku, či ďalšie investície vo finančných inštitúciách. Za takých okolností nemožno vidieť na strane navrhovateľov žiadne ohrozenie ich majetkových záujmov, ktorým by sa mala poskytnúť predbežná ochrana. Za zmienku tiež stojí fakt, že pri oznámení zvýšenia úrokovej sadzby úveru, adresovali navrhovatelia odporcovi list s upozornením, že pri nerešpektovaní ich požiadaviek, sú pripravení predčasne splatiť úver. Uvedené tiež potvrdzuje skutočnosť, že v danom prípade mali navrhovatelia k dispozícii na svoju ochranu právne nástroje, ktoré mohli použiť.

Na záver sa žiada uviesť, že výrok predbežného opatrenia má zabrániť vzniku a rozširovaniu škody, inej ujmy alebo zhoršovaniu právnej pozície dotknutého účastníka do tej miery, že sa mu oplatí uchádzať sa o konečnú súdnu ochranu. Ak hrozba takej ujmy nebola zistená, nie je na mieste, aby civilný súd realizáciou svojich oprávnení pristúpil k tak závažnému zásahu, ako to formuloval prvostupňový súd vo svojom uznesení.

Druhostupňovým súdom vyslovené závery nič nemenia na tom, že vo veci samej budú navrhovateľmi namietané ustanovenia úverovej zmluvy predmetom riadneho posudzovania s uplatnením všetkým princípov dokazovania v civilnom procese. Pri zistení oprávnenosti požiadaviek navrhovateľov, títo majú v plnej miere zabezpečené právo na vrátenie prípadných neoprávnených platieb poskytnutých odporcovi.

Rozhodnutie o trovách konania za konanie o návrhu navrhovateľov na nariadenie predbežného opatrenia (vrátane trov tohto odvolacieho konania) odvolací súd v súlade s ust. § 224 ods.1 pri aplikácii ust. § 145 O.s.p. a § 151 ods.1 O.s.p. ponechal prvostupňovému súdu na konečné rozhodnutie vo veci samej, aktuálne vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4C/43/2014.

Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.